

SØRUMKOMMUNE

Sjekkliste **– folkehelse, barn og unges** **interesser og** **kriminalitetsforebyggende tiltak i** **arealplanlegging**

2015

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Del 1 - Folkehelse	4
Støy	4
Støv	4
Grunnforurensning	4
Luftforurensning	4
Stråling	5
Trafikk	5
Universell utforming.....	5
Medvirkning	5
Skade- og ulykkesforebygging	5
Tilrettelegging for fysisk aktivitet	5
Tilrettelegging for sosiale møteplasser	6
Demografi.....	6
Infrastruktur	6
Avfallshåndtering.....	6
Visuell utforming.....	7
Del 2 - Kriminalitetsforebyggende tiltak	8
Boligområder	8
Skoler	8
Sentre	9
Næringsområder	9
Grøntområder.....	10
Del 3 - Barn og unges interesser	11
Del 4 - Barn og unges interesser – sjekklister for vurdering av fullverdig erstatningsareal	12
Referanser	13

Innledning

Denne sjekklisten er et arbeidsverktøy til bruk for folkehelseteamet og SLT-koordinator/ barn og unges representant i Sørums kommuner for å kunne ivareta folkehelseperspektivet, barn og unges interesser samt kriminalitetsforebyggende tiltak i planer. Sjekklisten retter seg spesielt til arealplanlegging. Innholdet i sjekklisten har en tilfeldig rekkefølge, og fungerer som et levende dokument med muligheter for endringer ved behov.

Del 1 omhandler folkehelseperspektivet og bygger på kunnskapsbaserte erfaringer, samt «*Folkehelse og kommuneplanlegging. Moment og tipsliste*» IS-0333 utgitt av Helsedirektoratet, plan- og bygningsloven, folkehelseloven, og Kommunetorget.no.

Del 2 omhandler kriminalitetsforebyggende tiltak og er basert på kriminalitetsforebyggende sjekklister for planleggere – Bedre planlegging – færre farer (KRÅD).

Del 3 omhandler barn og unges interesser og er basert på T-1513 *Barn og unge og planlegging etter plan- og bygningsloven*.

Del 4 er sjekklister for vurdering av fullverdig erstatningsareal basert på T-2/08 *Om barn og planlegging*.

Kontaktpersoner for sjekklisten:

Folkehelseteamet

SLT-koordinator / barn og unges representant

Del 1 - Folkehelse

Støy

Kan planområdet være utsatt for støy fra følgende støykilder	
<ul style="list-style-type: none">• Jernbane	
<ul style="list-style-type: none">• Veg	
<ul style="list-style-type: none">• Skytebaner	
<ul style="list-style-type: none">• Industri	
<ul style="list-style-type: none">• Pukkverk, massedeponier e.l.	
Må det forventes spesiell støy fra tiltak innenfor planområdet	
Vil det være spesielle utfordringer med tanke på støy i bygge- og anleggsperioden?	
<ul style="list-style-type: none">• Type fundamentering (spunting eller peling)	
<ul style="list-style-type: none">• Steinknusing på eller i nærheten av anleggstomta	
<ul style="list-style-type: none">• Anleggstrafikk	
<ul style="list-style-type: none">• Nærhet til eksisterende boligbebyggelse	
<ul style="list-style-type: none">• Nærhet til skoler/ barnehager	
<ul style="list-style-type: none">• Nærhet til helseinstitusjoner	

Støv

Vil det være spesielle utfordringer med tanke på støv i bygge- og anleggsperioden? (Massebalanse i prosjektet, transportbehov)	
---	--

Grunnforurensning

Er det grunn til å mistenke forurenset grunn?	
<ul style="list-style-type: none">• Er arealbrukshistorien beskrevet?	
<ul style="list-style-type: none">• Er grunnforurensningsdatabasen sjekket? http://grunn.miljodirektoratet.no/	

Luftforurensning

Er området utsatt for lokal luftforurensning?	
<ul style="list-style-type: none">• Topografi, fare for inversjon	
<ul style="list-style-type: none">• Nærhet til veg eller industri	
Vil tiltak innenfor planområdet kunne påvirke lokal luftkvalitet?	

Stråling

Er det grunn til å mistenke særlige utfordringer med hensyn til radon?

Kan tiltaket komme i konflikt med høyspentnett?

Trafikk

Er planområdet påvirket av tungtrafikk?

Vil tiltak innenfor planområde generere økt trafikk eller spesielt støvende eller støvende trafikk som kan påvirke områder utenfor planområdet?

Er det påregnelig med trafikkøkning som kan påvirke planområdet på sikt?

Bør tiltaket utløse trafikksikringstiltak?

Vil det være spesielle utfordringer i bygge- og anleggsperioden med tanke på trafikksikkerhet?

Veinett/jernbane for bærekraftig transport

Universell utforming

Er universell utforming beskrevet for tiltaket?

Medvirkning

Er medvirkningsansvaret i plan- og bygningslovens kapittel 5 ivaretatt?

Skade- og ulykkesforebygging

Forebygging av trafikkulykker

Forebygging av fallulykker

Forebygging av drukningsulykker

Forebygging av brann

Forebygging av jordskred

Tilrettelegging for fysisk aktivitet

Er det gangavstand fra bolig til offentlig kommunikasjon?

Er det gangavstand fra bolig til skole/ barnehage?

Er skoleveien tilrettelagt for trygg ferdsel til fots eller med sykkel?

Er det gangavstand fra bolig til butikker?

Er det enkel tilgang til tur- og rekreasjonsområder?

Er det enkel tilgang til idrettsanlegg?

Finnes det eller stilles det krav om opparbeidelse av gangs- og sykkelveger som forbinder planområdet med eksisterende gangveinett?	
Er stikkveier, snarveier og bruksveier kartlagt og legges det opp til å ivareta disse? (Eks barnetråkkregistreringer)	
Er det planlagt for lekeplasser?	
Hvem skal ha ansvaret for drift og vedlikehold av lekeplasser?	

Tilrettelegging for sosiale møteplasser

Lekeplasser – er de plassert der sollys faller og tilknyttet oppholdssted for voksne?	
Fellesarealer i boligområder? Mulighet for felles arrangementer?	
Andre uformelle møteplasser? (Parker, «grønne lunger», åpne plasser osv)	
Butikker og annet næringsliv	
Kafeer	
Samarbeid med frivillige lag – og organisasjoner	

Demografi

Vil tiltaket gi et variert botilbud innenfor planområdet, eller vil tiltaket til rette seg mot spesielle grupper?	
Reflekterer planen befolkningens behov for ulike typer bolig? (Størrelse, funksjon, eierforhold)	
Reflekterer planen kommunens behov for næringsarealer og arbeidsplasser?	
Hvordan vil planen påvirke kapasiteten i kommunale tjenester? (Helsestasjon, barnevern, hjemmetjenester, NAV osv)	

Infrastruktur

Finnes det tilstrekkelig barnehagekapasitet?	
Finnes det tilstrekkelig skolekapasitet?	
Tilknyttes tiltaket offentlig vann- og avløp?	

Avfallshåndtering

Er det tilrettelagt for kildesortering inne i hver boenhet	
Er det tilrettelagt søppelrom med kildesortering – NB plassering og visuelle inntrykk og tilgjengelighet for	

renovasjonsetaten	
Er det fastsatt hvor beboere skal kaste glass og metall?	

Visuell utforming	
Beplantning	
Design/arkitektur/estetikk. Nytt/gammelt. By/natur	
Kulturminnevern	

Del 2 - Kriminalitetsforebyggende tiltak

Basert på kriminalitetsforebyggende sjekklister for planleggere – Bedre planlegging – færre farer (KRÅD)

Boligområder	
Veisystem	
Hvor mange atkomstveier er det til området (helst bare en)?	
Er skille(r) mellom atkomst og samlevei markert?	
Er boligveiene utformet for langsom kjøring?	
Er fartsdemping brukt og i så fall hva slags?	
Tomter	
Er enkelttomtene smale og dype?	
Er forhagene grunne?	
<ul style="list-style-type: none">Hva er typisk avstand mellom byggelinje og regulert veikant?	
<ul style="list-style-type: none">Krav om plassering i byggelinje mot vei?	
Grenser privat areal mot privat areal?	
Fellesarealer	
Er fellesarealene plassert på fellessiden?	
Ligger fellesarealene sentralt i området?	
Ligger felles parkering inne i området?	
Medvirkning	
Er det lagt opp til medvirkning i planleggingen?	
Har området møtelokaler og fellesrom for beboere?	
Skoler	
Er det avgrensede lekeområder?	
Er det muligheter for innsyn til lekeområder?	
Er det muligheter for innsyn i nisjer og kroker?	
<ul style="list-style-type: none">Ved lekeapparater	
<ul style="list-style-type: none">I leskur?	
<ul style="list-style-type: none">Ved innganger?	
Andre arealer eller kroker som skjermes av bygninger eller beplantning	
Er sykkelparkering (er) synlige fra skolebygningen?	

Er det uoversiktlige arealer eller plasser ved gavlene på bygningen(e)?	
Sentre (byggeområder med blandet bruk, forretning, kontor og bolig)	
Bakgrunn/analyse	
Er senterets soner analysert mhp kriminalitet?	
Løsning	
Har sentret en klart definert kjerne?	
Har sentret kommersielle deler utenfor kjernen?	
Nås disse delene med korte blindgater fra kjernen?	
Randsonen	
Er det oversikt fra boliger/-områder som grenser mot sentret?	
Trafikksystem	
Er overganger fra kjørevei til MPG/gangstrøk markert?	
Er det lagt inn «buffere» mellom gang- og kjørefrafikk?	
Er uformell kontroll med gangveier til sentret mulig?	
Er det uformell kontroll med lasteramper og atkomst for levering av varer?	
Aktiviteter	
Har sentret boliger?	
Har sentret lokaler som brukes om kvelden?	
Bli lokaliseringsen av enkeltbedrifter vurdert?	
Næringsområder (byggeområder for kontor og industri)	
Veisystem	
Er det mer enn en atkomstvei til området? Hvorfor?	
Er atkomsten til området markert?	
Hvordan er atkomstkontroll planlagt?	
Er hovedtrafikkåre(r) åpen, rettlinjet og oversiktlig?	
Er sideveier løst som korte blindveier?	
Tomter, utnyttelse, atkomst	
Er forhagene grunne?	
Hva er typisk avstand mellom byggelinje og regulert veikant?	
Er det krav om plassering av byggelinje mot vei?	

Er det krav om sideatkomst for vareleveranser?	
Vil området få blandet bruk/evt kontroll med etablering?	
Er det virksomheter med ettermiddags- eller kveldsbruk for publikum i randsonen?	
Grøntområder	
Veier og stier	
Er det skilt mellom «dagpark» og «natruter»?	
Er veier og stier rette eller svakt kurvede?	
Går de utenom steder med tett beplantning?	
Kan stiene ses fra beferdede eller bebodde områder omkring parken?	
Bebyggelse og plasser for opphold	
Er oppholdsplasser godt synlige fra gangveier og stier?	
Står skur og boder i god avstand fra de mest brukte stiene og oppholdsplassene?	
Er skur og boder plassert med tanke på sikkerhet mot innbrudd og hærverk?	
Belysning	
Har stier og plasser jevn belysning?	
Er veier og stier der folk flest ferdes godt belyst?	
Er lyset på disse stiene plassert over hodehøyde?	

Del 3 - Barn og unges interesser

Basert på T-1513 Barn og unge og planlegging etter plan- og bygningsloven

Framgår det av planbeskrivelsen hvordan hensynet til barn og unges interesser er ivaretatt? Følges dette opp i plankart og reguleringsbestemmelser?	
Framgår det av planbeskrivelsen hvordan medvirkningsprosessen for barn og unge har vært lagt til rette?	
Har saken vært eller skal saken til behandling i BUKS?	
Er barns bruk av området kartlagt? Er det gjort barnetråkkregistreringer?	
Har alternativt bruk av arealene blitt vurdert?	
Foreligger det normer etc. som fastsetter krav til størrelse, kvalitet og tidspunkt for opparbeidelse av uteoppholdsarealer? (Se kommuneplan og i forslag til reguleringsbestemmelser) Inneholder reguleringsbestemmelsene krav om minste uteoppholdsareal (MUA)	
Er arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge sikret mot forurensning, støy, trafikkfare og annen helsefare?	
Innebærer forslaget omdisponering av arealer som i planer er avsatt til fellesareal eller friområde som er i bruk eller er egnet for lek?	
Er det skaffet fullverdige erstatningsarealer? Se egen sjekkliste for krav til erstatningsarealer	
Er arealene avsatt for barn og unge egnet? <ul style="list-style-type: none">• Solforhold• Er de tilgjengelige og trafikksikre• Er de i bratt skråning• Universell utforming?• Gir lekeområdet muligheter for ulike typer lek på ulike årstider• Kan lekearealer brukes av ulike aldersgrupper, og gir muligheter for samhandling mellom barn, unge og voksne.	
Forhold utenfor planområdet: Forutsetter planen bruk av ressurser utenfor planområdet? Kan planforslaget bidra med kvaliteter for tilgrensende områder?	

Del 4 - Barn og unges interesser – sjekklister for vurdering av fullverdig erstatningsareal

Basert på T-2/08 Barn og planlegging

1. Er det omdisponerte arealet avsatt til fellesareal eller friområde i tidligere planer?	
2. Er det omdisponerte arealet i faktisk bruk av barn og/eller unge i dag?	
3. Har det omdisponerte areal vært i faktisk bruk av barn og unge tidligere?	
4. Er det omdisponerte areal egnet for lek – i dag eller i fremtiden?	
<i>Dersom spørsmål 1-4 besvares med JA, så har barna krav på andre, like gode arealer dvs. fullverdig erstatningsareal.</i>	
5. Er det omdisponerte areal tidligere uregulert?	
6. Brukes det av barn som lekeareal i dag?	
7. Har det vært i bruk av barn tidligere?	
8. Egner det seg som lekeareal i dag eller i fremtiden?	
<i>Dersom spørsmål 5-8 besvares med JA, så har barna krav på fullverdig erstatningsareal.</i>	
9. Fører omdisponeringen til at nærmiljøet taper arealer hvor barn kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø (jfr. RPR pkt. 5b)	
<i>Dersom spørsmål 9 besvares med JA, så har barna krav på fullverdig erstatningsareal.</i>	
Følgende bør vurderes mht. om erstatningsarealet er fullgod erstatning: - tilsvarende kvalitet - tilsvarende tilgjengelighet i forhold til avstand - tilsvarende tilgjengelighet i forhold til tilgang - fri tilgang/begrenset tilgang - tilsvarende aktivitet - mangfoldig aktivitetsutøvelse/ organisert lek/ uorganisert lek - lek til ulike årstider (vinteraktivitet/sommer/helårs) - atkomst/tilgang/trafikk - størrelse på arealet - ulike brukergrupper/ulike bruksområder/alderstrinn	

Referanser

Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD). *Bedre planlegging – færre farer. Kriminalitetsforebyggende sjekklister for planleggere*. Hentet fra <http://www.krad.no/forebygging/trygge-naermiljoer/arealplanlegging>

Folkehelseloven. *Lov av 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29?q=folkehelseloven>

Helsedirektoratet (2011). *Folkehelse og kommuneplanlegging. Moment og tipsliste*. IS-0333. Hentet fra <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/45/Folkehelse-og-kommuneplanlegging-moment-og-tipsliste-IS-0333.pdf>

Kommunetorget.no

Miljøverndepartementet (2008). Rundskriv T-2/08 Om barn og planlegging. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/md/vedlegg/rundskriv/t-2-08.pdf>

Miljøverndepartementet (2012). Temaveileder Barn og unge og planlegging etter plan- og bygningsloven. T-1513. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barn-unge-planlegging/id668545/>

Plan- og bygningsloven. *Lov av 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71?q=pbl>

Vest-Agder fylkeskommune, Fylkesmannen i Vest-Agder & Kristiansand kommune (2005). *Barn og arealplanlegging – med vekt på regulerings- og bebyggelsesplaner. Veileder for barnerepresentanten*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barn-og-arealplanlegging/id88197/>